

Mentale lidelser undervurdert som årsak til uføretrygd

Man vet lite om årsakene til uføretrygd, men mye taler for at angst og depresjon er undervurdert som årsak. Det viser en ny norsk studie.

Nesten en av tre innvilges uføretrygd med mentale lidelser som hoveddiagnose. Mentale lidelser er gjennomgående underdiagnostisert i primærhelsetjenesten. Norske forskere har nå undersøkt om denne underdiagnostiseringen gjenspeiles i medisinske erklæringer ved søknad om uføretrygd.

Forskerne koblet data fra over 45 000 deltagere i Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT-2) med et register over innvilgede søknader om uføretrygd. Resultatene er publisert i augustutgaven av *American Journal of Psychiatry* (1). Justert for somatisk helse utgjorde angst og depresjon en betydelig risikofaktor for innvilgelse av uføretrygd ved ikke-psykiatriske diagnoser 6–30 måneder etter deltakelse i HUNT-2.

– Ulike helsefaktorerers relevans for trygging kan problematiseres siden folkehelsen bedres samtidig som det skjer en stadig økning i antall uføretrygdede. Denne studien viser at mentale helseproblemer er undervurdert som risikofaktor for uføretrygging, en konklusjon som også støttes av en annen artikkel fra vår forskergruppe om insomni som risikofaktor for uføretrygd (2), sier psykolog og stipendiat Arnstein Mykletun, artikkelens førsteforfatter.

– Resultatene antyder at kostnadene ved uføretrygd som følge av mentale lidelser er betydelig undervurdert. Angst og depresjon behandles i dag hovedsakelig av allmennleger, og vanligvis med antidepressiver. Nyere longitudinelle epidemiologiske undersøkelser problematiserer hvorvidt den økte bruken av antidepressiver har hatt noen betydning for den mentale folkehelsen.

Nye løsninger på disse utfordringene blir nå debattert i Storbritannia, bl.a. med for-

Arnstein Mykletun. Foto Espen Lodden

slag om utdanning av et større antall behandlere som kan bedre tilgjengeligheten av kunnskapsbaserte psykologiske intervensjoner. Samfunnsøkonomiske besparelser ved slike satsinger hevdes å overgå kostnadene pga. forventet reduksjon i trygdeytelser og redusert bruk av øvrige helsetjenester. Vi etterlyser en tilsvarende debatt i Norge, sier Mykletun.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

- Litteratur**
1. Mykletun A, Øverland S, Dahl AA et al. A population-based cohort study of the effect of common mental disorders on disability pension awards. *Am J Psychiatry* 2006; 163: 1412–8.
  2. Sivertsen B, Øverland S, Neckelmann D et al. The long term effect of insomnia upon disability: the HUNT II historical cohort study. *Am J Epidemiol* 2006; 163: 1018–24.

Forskningsnettverk for psykiatrisk epidemiologi

En nyetablert forskergruppe for analytisk psykiatrisk epidemiologi er basert i Bergen.

Gruppen er lokalisert ved Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen. Gruppen ledes av Arnstein Mykletun, og sentrale medarbeidere er Simon Øverland og Børge Sivertsen. Disse er også sentrale aktører i Nettverk for psykiatrisk epidemiologi (NEPE), som samler forskere og klinikere med interesse for psykiatrisk epidemiologi bl.a. fra Helse Vest og Psykiatrisk institutt ved Universitetet i Bergen.

Forskergruppen jobber særlig med følgende temaområder: årsaker til og konsekvenser av mentale lidelser, evaluering av intervensjoner rettet mot mentale lidelser, årsaker til og konsekvenser av uheldige helseattribusjoner og trygdeforskning. Oppmerksomheten rettes i hovedsak mot de vanligste mentale lidelsene, som angst, depresjon, insomni, somatisering og rusproblemer.

www.tidsskriftet.no/
norskforskning

Ordforklaringer

HUNT: Helseundersøkelsene i Nord-Trøndelag er Norges største samling av helseopplysninger om en befolkning. Data er fremskaffet gjennom to befolkningsundersøkelser, HUNT-1 (1984–86) og HUNT-2 (1995–97). Mer enn 90 000 personer har samtykket til at anonymiserte helseopplysninger kan gjøres tilgjengelig for godkjente forskningsprosjekter, og 60 000 har avgitt blodprøver. HUNT-3 skal gjennomføres i 2006–08 (www.hunt.no).

Uføretrygd: Ved utgangen av 2004 var det ca. 310 000 uføretrygdede i Norge. Det utgjør 12 % av populasjonen i alderen 18–67 år. Norge brukte over 41 milliarder kroner på direkte utgifter til uføretrygd i 2004 (1).

Litteratur

1. Mykletun A, Øverland S. Mentale lidelser undervurderes som årsak til uføretrygging. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2006; 126: 1491–2.

Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert forskningsresultater i et internasjonalt tidsskrift? Send tips til erlend.hem@medisin.uio.no